

sl. slovansko pevsko društvo v Beču k društvu pristopilo in tudi že nekatere od naše „Matice“ izdane skladbe pri svojih imenitnih koncertih popevalo. Pa tudi drugod se nahajajo po celem slovenskem svetu naše skladbe na programih pri raznih veselicah, in to nam svedoči, da ustrezamo slovenskim pevcem. — Za sodelavca pridobili smo izvrstnega hrvatskega skladatelja gospoda Gj. Eisenhuta, kateri nam je blagovoljno prepustil več svojih izvrstnih kompozicij ter privolil, da jih smemo v naših izdajah tiskati. To nas tem bolj veseli, ker nam je zagotovilo, da nas boče bratovski hrvatski rod pri našem prizadevanju prijateljsko podpirati. Prvo cvetico sl. hrvatskega umetnika Franjo Krežme imajo uže častiti družabniki v rokah, in nadejam se, da nam vzraste kmalu več lepih rožic na hrvatski zemlji za naše muzikalno polje. — Darila sprejelo je naše društvo v pretekli dobi od gosp. dr. Žiga Bučarja, kateri je iz zapuščine 12. maja 1877. leta umrlega brata Viktorja Bučarja mnogo muzikalij podaril, ter s tem lep spominek preljubljenega pevcu in bivšega odbornika „Glasbene Matice“ našemu arhivu ohranil. — Gospod dr. Benj. Ipavec nam je pa toliko svojih tiskanih in netiskanih pesem v dar poslal, da ne najdem besedi, s katerimi bi mogel dovelj izraziti mu presrečno zahvalo. Bog nam ga naj še ohrani mnogaja leta! — Tudi gosp. Alojzij Vavpotič nam je poslal eno svojih tiskanih skladeb. — Meseca novembra lanskega leta imenovali smo v izrednem občnem zboru očeta slovenskega naroda velečestitega gosp. dr. Janeza Bleiweisa ob priliki njegove sedemdesetletnice za častnega člana „Glasbene Matice“ ter mu izročili dotično diplomo dne 19. novembra 1878. l. Dr. Jan. Bleiweisovo ime lesketalo bo vedno v prvi vrsti naših častnih udov, in kaj bi ne, ko je vendar on izbuditelj in stvaritelj vsega, kar je narodnega pri nas Slovencih, tedaj tudi naše „Glasbene Matice“. — Ob priliki sreberne poroke Nju veličanstev šla je 24. aprila t. l. deputacija narodnih društev k c. k. deželnemu predsedniku izraziti svoje čestitanje in verno zvestobo presvitlemu vladarju; naše društvo bilo je tedaj tudi zastopano v tej deputaciji.

To poročilo se brez ugovora odobri.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Limanice volilcem

pri novih volitvah poslancev v državni zbor.

Redko kedaj se je v političnem življenju zdravi pameti taka sila delala in resnici tako nesramno v obraz bilo, kakor zadnje tedne po nekdanj edini, zadnji čas na 3 kose razpadli „ustavaški“ stranki.

Pač ni nič novega to, da so parlamentarne stranke o pričetku zborovanja postavile si tako velike cilje, da jih niso mogle doseči; vendar pa so pošteno povedale vzroke, kateri so bili izvršenju njihovih obljub na poti. Tudi to se je uže zgodilo, da so nekateri posamezni poslanci pred volitvijo volilcem obljubili več, nego so potem izpolniti mogli; a tudi v takih slučajih je poslanec svojim volilcem javno in pošteno položil račun svojega delovanja. Al da velika politična stranka, kakoršna je bila „ustavaška“ stranka leta 1873., potem, ko je prišla popolnem na kant in se vsa razdrila — živa priča tega njenega razcepa so različne 3 volilne okrožnice — je še tako drzna, da svoje volilce še dalje slepiti hoče z jalovimi frazami, to je, česar do zdaj še nismo doživeli! Cele potoke krokodiljevih solz kažejo nam testament „naprednega kluba“, program sto in dvanajsterih, in pa politična izpoved tako zva-

nega „kluba levice“. Gospodje Kopp, Herbst in Wolfrum oklicujejo svetu svoj politični testament. Vsak izmed teh 3 mož zastopa v teh testamentih zdaj svoj kos skozi 6 let tako mogočne zedinjene ustavaške stranke.

Kako so se pač spremenili časi in ljudje!

Kako lepo je bilo leta 1872. in 1873. sedeti pri polnih kasah in šteti tisučake, zaslužene po dovoljenih železnicah ali bankah, pred seboj pa videti še cele snope sleparskih delnic. Kako silno močna je bila takrat sloga „ustavaške stranke!“ Takrat ni bilo nikakoršnega prepira zavoljo velikih armadnih stroškov, ne zavoljo čedalje viših potrošek za državno upravo. Denarja je bilo dosti, jemali so ga polna perišča in ravno tako ga sipali sem ter tje. Finančni minister je za svojim prednikom (v Hohenwartovem ministerstvu) dobil 100 milijonov gold. gotovine v kasah. Državno gospodarstvo o dohodkih in stroških bilo je ne le lepo vredjeno, marveč dohodkov je bilo še za 10 milijonov več od stroškov.

Kako pa danes? — Prihranjena gotovina v kasah je šla rakom žvižgat, — izkaz kontrolne komisije za državne dolgove pa kaže, da je zadnja štiri leta državni dolg pomnožil se za nič manj ko 500 milijonov gold., in finančna postava za letošnje leto nam odkriva 87 milijonov gold. primanjkljaja. In prvaki „ustavaške“ stranke, na čelu njim dr. Herbst, so v javni seji državnega zbora napovedovali državni bankerot!

To je sad šestletnega gospodarstva te stranke.

In s tem sadom stopajo zdaj ti možje pred volilce s krinko političnega mučenstva na obrazu ter v svojih okrožnicah pravijo: „Mi nismo krivi, da je prihranjeni denar iz kas izginil, — mi nismo krivi, da se je državni dolg povišal za 500 milijonov, — in tudi tega nismo mi krivi, da se zadnje leto našega političnega gospodarstva sklepa s primanjkljem 87 milijonov. Vse to je storila vražja vlada. Onih 100 milijonov prihranjene gotovine v kasah je zapravil finančni minister, 500 milijonov gold. državnega dolga je naredil finančni minister, in da je letos 87 milijonov primanjkljaja, to je izračunal tudi le finančni minister.“

Blizo tako govore ti ljudje v svojih volilnih programih.

Kdor pozná razmere ustavne vlade, se bo takim bedastim izgovorom le smejal, — al za veliko občinstvo, za priprosto ljudstvo so vendar zapeljivi in zvito izmišljeni in zato prave limanice manj izvedenim volilcem. Koliko volilcev iz kmetiških občin, koliko iz mest in trgov je pa, da vedó to, da finančni minister v ustavni državi ne sme nič zapraviti, če mu tega državni zbor ni dovolil? Koliko jih je, ki vedó, da finančni minister ne sme dolgov delati drugače kakor po dovoljenji državnega zbora? Koliko volilcev je slednjič, ki bi vedeli, da je primanjkljaj se mogel narediti le po tem, da je državni zbor privolil v to, da smejo stroški preseči dohodke? Iz tega pa je očividno, da državno gospodarstvo ni v rokah vlade, marveč v rokah državnega zbora. V tem zboru pa je večino imela „ustavoverska“ stranka; ona je odločevala, toraj je le ona kriva vsega slabega, kar se je storilo preteklih 6 let v državnem gospodarstvu.

Da bi se vse to le moglo dopovedati vsakemu volilcu, da bi se mogel vsak prepričati, da pri novih volitvah mora on sam prijeti za krmilo, ako hoče, da bode vprihodnje bolje, ker je po ustavnem načelu državno gospodarstvo res le v rokah volilcev! Če se to zgodí, potem bo ustavna sistema pač res državni in ljudstvu v prid.

Ker se pa ne more vsakemu volilcu posebej dopovedati, kaj je njegov poslanec storil, kaj opustil, in

kako se je obnašal, zato treba pri novih volitvah noč in dan skrb domoljubnih mož biti, da se noben volilec ne vsede lesjakom na limanice.

Zato naj to pismo, posneto po dunajskem časniku „Polit. Fragmente“, unim trem ustavaškim okrožnicam nasproti gre po slovenskih okrajinah, da ga beró naši ljudje in po njem sodijo testamente ustavaške, zdaj na tri kose razcepljene stranke.

Mnogovrstne novice.

* *Od kod letošnja mrzla spomlad?* Neki popotnik, ki je pred 3 tedni iz Bostona v severni Ameriki na parobrodu se pripeljal v Liverpool na Angleško in odtod prišel preko Antverpena v Nemčijo, pripoveduje to-le: „Parobrod, na katerem sem potoval, je srečal na poti v Evropo mnogo plavajočih ledenih gorá, odtrganih od severnih tečajnikov (severnih polarnih krogov), katere so se na nekaterih krajih tako zelo nakopičile, da ladija je le z velikimi težavami skozi nje prerila. Ni tedaj čuda, da burja, katero skoro zmirom imamo, ker čez take kupe ledú brije, nam mesto tople pomladanske sapice prav občutljiv mraz donaša in da mesto spomladi imamo večkrat „zeleno pomalano zimo“.

* *Velika toparnica Kruppova* v Essen-u na Pruskem vlije vsak mesec 300 topov (kanon) različne velikosti in jih je od leta 1847. uže 15.000 vlila. Ta fabrika dela z 8500 delavci, z 298 parnimi mašinami in 77 parnimi kladvi. V tej jako prostorni fabriki se vozi 60 kilometrov daleč 24 hlaponov in 700 vagonov, kateri prevažajo delavce in vse, kar fabrika potrebuje. Tudi 44 telegrafnih štacij je na tem velikanskem prostoru. V rudnikih, tej fabriki lastnih, koplje 5300 rudokopov oglje in rude. Iz rudnikov v severni Španiji dobiva 200.000 m. ton železne rude, katero iz Španije dovažá 5 parobrodov, ki so tudi lastnina Kruppve toparnice. Kolika priprava za izdelovanje morilnega orožja!

* *V obljubljeni cerkvi (Votivkirche) na Dunaji*, katera je bila o priliki Nj. veličanstev posvečena in za katero so l. 1856. temeljne kamne iz Jeruzalema pripeljali, je 6 zvonov, ki skupaj tehtajo 213 dunajskih centov in katere je vilil dvorni zvonar g. Ig. Hilzer. Dobroznani mojster je dobil za zvonove, ki pojó v akordu *fis-dur*, pohvalno pismo od svitlega nadvojvode Karola Ludevika.

* *Prijatelji ruskega jezika* so se složili v Pragi in osnovali društvo, kateremu je vlada pravila (statute) potrdila. Bi li — pravi „Slov. Narod“ — ne bilo mogoče, tudi v Ljubljani osnovati tako društvo? Morebiti bi se rad učil ruskega jezika, pa nima prilike za to.

* *Najnovejša poročila iz Rusije* javljajo, da je zadnji napadnik ruskega cara take skrivnosti izpovedal, da so zdaj vsi glavarji nihilističnih razbojnikov poznani in da ni nobenega dvoma več, da gnjezda zarotnikov so v Genfu v Švajci in pa na Angleškem.

* *Število katoličanov na svetu*. V Evropi jih je 153 in pol milijona, med katerimi jih šteje Francija 36, Avstrija 28, Italija 27, Španjsko 16, Nemčija 15, Rusija 8, Anglija 6, Belgija 5, Portugalsko 4 milijone itd. V Ameriki biva 54.000.000; v Aziji 9.000.000; v Afriki 1½ milij.; v Avstraliji 651.000 katoličanov. Tedaj znaša splošno število 216 milij. 356 tisuč katoličanov v vsih petih delih sveta.

* *Velikanski slavnostni sprevod na Dunaji* v spomin sreberne poroke je po poročilu ondašnjega mestnega odbora prizadjal za 66.607 gold. stroškov, — prihodkov pa je od gledalcev itd. v vsem skupaj bilo

77.709 gold., tedaj za 11.162 gold. več kakor stroškov. Ta presežek se naloži za častne darove umetnikom, kateri so se udeleževali pri sprevodu. — Iz vsega je tedaj očitno, da je slavljenje sreberne poroke cesarjeve Dunajčanom doneslo zlatega denarja na kupe.

* *Število prebivalcev na zemlji* je znašalo pred 2 letoma 1,429.145.000, tedaj na en štirjaški kilometer nekaj čez 10 ljudi. Od gori navedenega števila stanuje v Evropi 312,398.380 ljudi. — Od leta 1875. do leta 1877. je skupno število ljudi se pomnožilo za 42 milijonov. V našem cesarstvu pride na vsak 1000 doraščenih moških 1024 doraščenih žensk.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu starega skušenega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

Iskren zagovornik.

(Dalje.)

Ko se prebere zatožba, glaseča se na roparsk napad in hudo telesno poškodovanje, se ima zagovarjati prvi zatoženec Frank. Ta taji vse, kakor v preiskavi. Ko pride na vrsto poškodovani Bugar in pové vse, kar vé, mu Frank v obraz reče, da ni nič res, kar pravi. Zagovornik dr. Grabar se te glavne priče loti s posebno ljutostjo ter jo hoče v zadrege spraviti tako, da slednjič starček ves nevoljen reče:

„Jaz se nisem nikdar legal, menite, gospod doktor, da se bom zdaj, ko sem uže star in sem na svoje besede prisegel? Ta-le je, ki me je po stopnicah pahnil, in nihče drugi.“

Na vprašanje predsednikovo: koliko zahteva odškodovanja za to, kar je pretrpel, odgovori:

„Nič, prav nič! Da bi le moj gospod dobil svoj denar nazaj, bi jaz rad še enkrat toliko prestal.“

Za njim pride na vrsto trgovec M. Ta pripoveduje, da ga v njegovi hiši ni človeka, kateremu bi več zaupal, kakor Bugarju.

Tu se vtakne zopet zagovornik vmes in praša pričo:

„Bi li ne bilo mogoče, da bi bil Bugar, ki je, kakor je znano, možil svojo hčer, denar na stran spravil zá-njo, potem pa se sam nalašč poškodoval, da bi sum odvrnil od sebe?“

„To ni mogoče“ — odgovori M. — „prej bi jaz sam o sebi kaj tacega mislil, kakor o njem. Tudi se človek ne bo sam skoro na pol ubil, ta misel je abotna.“

„Za 4000 gold. se že splača kaj trpeti“ — opomni zagovornik in utihne.

Predsednik pokliče uradnikovo vdovo. Ta ne vé o ničemer nič in hvali Franka kot rednega človeka. Ko jej pokažejo v perilu najdeni listič, spremeni nekoliko barvo, a kmalu se zavé in reče:

„No, res je, to sem pisala jaz, zašila pa v srajčni krogelj le zato, ker nisem vedela, kako bi mu na drug način to naznanila.“

„Saj bi bili mu to lahko ustmeno povedali ali pa naravnost pisali“ — opomni predsednik.

„Po ječah jaz ne bom hodila niti pisala, da bi vsak prej bral“ — je njen nekoliko drzni odgovor, tako, da jo predsednik opomni, naj odgovarja mirneje.

Sploh so bili njeni in njene mlajše hčere odgovori tako varčni, kakor da bi ji bil kdo naučil, kako naj govorite. Še celó državni pravdnik ni spravil nič iz njih, čeravno si je mnogo prizadeval.